T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/364
KARAR NO : 2019/402
KARAR TR : 08.07.2019

ÖZET: 1618 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.A.
Vekili : Av. S.U.
Davalı : İstanbul Valiliği
Vekili : Av. A.Ö.

OLAY : İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün 17.10.2018 gün ve …..-321.99. 842282 sayılı idari yaptırım kararı ile, Atatürk Hava Limanı Dış Hatlar Geliş Katında yapılan denetim sırasında, davacının Seyahat Acentası İşletme Belgesi olmadan tur faaliyetinde bulunduğunun tespit edildiğinden bahisle, davacı adına 1618 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca 3.092,00.TL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine itirazda bulunmuştur.

BAKIRKÖY 5. SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 04.12.2018 gün ve D. İş:2018/7638 sayılı kararı ile, 1618 sayılı Kanun'un 29. maddesinde, işletme belgesi olmadan seyahat acentalığı faaliyetinde bulunan seyahat acentalarının bulundukları yerlerin derhal faaliyetten men edileceğinin düzenlendiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde de idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebi ile birlikte idari yargı merciinde görülür hükmünün yer aldığı, bu anlamda itiraza konu yapılan işlemin de idari yargı yolu kapsamında yer aldığı ve başvurunun bir bütün olarak idari yargı yoluna yapılması gerektiği sonucuna varıldığı açıklanarak, başvurunun Sulh Ceza Hâkimliğince incelenebilecek taleplerden olmadığı gerekçesiyle başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 7. İDARE MAHKEMESİ: 02.04.2019 gün ve E:2019/855 sayı ile, 1618 sayılı Kanun'da açıkça idari para cezalarına karşı açılacak davalarda görevli mahkeme olarak idare mahkemesinin gösterilmemesi ve 5326 sayılı Kanun'un 27/8. madde ve fıkrası kapsamında idari para cezasının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren bir kararın da dava konusu edilmemesi nedeniyle bakılan uyuşmazlığın görüm ve çözüm yerinin adli yargı yeri olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 08.07.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1618 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nun "İşletme belgeleri" başlığı altında düzenlenen 4. maddesinde, "Türkiye'de seyahat acentalığı faaliyeti göstermek için Bakanlıktan işletme belgesi almak zorunludur.

İşletme belgesi almak isteyenlerin başvurularına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İşletme belgeleri bir işletmeye mahsus olmak üzere tüzel kişilere verilir. İşletme belgeleri devredilemez.

Yurt dışında ve/veya yurt içinde yolcu taşımacılığı yapan otobüs işletmelerinin hizmetleri nakliyecilik hizmeti niteliğinde olup, bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

Seyahat acentaları, işletme belgesi almak sureti ile seyahat acentalığı faaliyeti yapabilirler. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklıdır.";

"İptal ve Ceza" üst başlığı altında düzenlenen "İdarî para cezaları ve belge iptali" başlıklı 27. maddesinde, "Bu Kanun ve ilgili mevzuatta belirlenen esaslara uymayan seyahat acentalarına Bakanlıkça aşağıda belirtilen cezalar uygulanır.

a) İdarî para cezaları ve bu cezaların uygulanacağı durumlar aşağıda belirtilmiştir:

1- Bu Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fikrasının (a) veya (f) bendinin ihlali halinde bin beş yüz Yeni Türk Lirası.

2- Bu Kanunun; 7, 17, 19 veya 21 inci maddelerinden birinin veya 10 uncu maddesinin birinci fikrasının (c), (ç) veya (d) bentlerinden birinin ihlalinin tespiti halinde bin Yeni Türk Lirası.

3- Bu Kanunda belirtilen veya Bakanlıkça istenilen bilgi ve belgelerin süresi içerisinde verilmemesi veya yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi halinde iki bin Yeni Türk Lirası.

4- Bu maddede belirtilen fiiller dışında, bu Kanun hükümlerine uymayan seyahat acentaları, durumu düzeltmeleri veya bir daha mevzuata aykırı davranmamaları konusunda Bakanlıkça uyarılır. Uyarıya rağmen otuz gün içerisinde gerekli düzeltmelerin yapılmaması veya bir yıl içerisinde uyarmayı gerektiren aynı veya başka fiil veya fiillerin tespiti halinde bin Yeni Türk Lirası.

5- (Ek: 7/6/2012-6326/13 md.) Tur için yazılı rehberlik sözleşmesi yapmayan veya taban ücretin altında ücret ile rehber çalıştıran seyahat acentasına her bir fiil için ayrı ayrı olmak üzere bin Türk Lirası.

b) Seyahat acentası işletmesi belgesi aşağıdaki hallerde iptal edilir:

1- Bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uyarınca zorunlu sigortanın yaptırılmaması.

2- Seyahat acentasının belge almaya esas niteliklerini kaybettiğinin veya bu Kanunda yer almayan faaliyetlerde bulunduğunun tespiti.

3- Bu Kanunun 10 uncu maddesinin (b) veya (e) bendini ihlal eden bir fiilin tespiti.

Bu madde uyarınca işletme belgesi iptal olunan seyahat acentalarının isimleri veya iltibasa yol açacak bir isim hiçbir seyahat acentasına yeniden verilemez. Birlikçe geçici ve uzun süreli üyelikten çıkarma cezası verilen seyahat acentalarının belgeleri, fiilleri bu maddenin (b) bendi uyarınca bir cezayı gerektirmiyorsa, geçici men süresince iptal edilir.";

"Faaliyetten men etme" başlıklı 29. maddesinde, "Geçici işletme veya işletme belgesiz olarak seyahat acentalığı faaliyetinde bulunan seyahat acentaları bulundukları yerlerin en büyük mülki amirleri tarafından derhal faaliyetten men edilir." denilmiş;

"Ceza" başlıklı 30. maddesinde, "Bakanlıktan belge almaksızın bu Kanun uyarınca seyahat acentalarının yapabileceği faaliyetlerde bulunanlar hakkında, 29 uncu maddede belirtilen idarî soruşturmadan ayrı olarak, mülki amir tarafından iki bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezasına hükmolunur.

Bakanlıktan belge almaksızın rehberlik faaliyetinde bulunanlar hakkında, mülki amir tarafından beş yüz Türk Lirasından iki bin Türk Lirasına kadar idarî para cezasına hükmolunur.

Seyahat acentaları ve anlaşmalı rehberlerin müşterilerine verdikleri hizmetler sırasında, müşteri ile yapılan sözleşmede açıkça taahhüt edilen ve verilen hizmetle doğrudan ilgili olanlar hariç olmak üzere ve müşterinin bilgisi dışında, müşterilerin yaptıkları alışveriş veya müşterilerin sözleşmede belirtilenler dışında belli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde, seyahat acentalarının ve rehberlerin belgeleri Bakanlıkça iptal edilir ve bunlar beş yıl süreyle seyahat acentacılığı veya rehberlik yapamaz." hükmü yer almıştır.

Somut olayda, davanın, 1618 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açıldığı, 1618 sayılı Kanun uyarınca davacı hakkında idari yargı yerinin görev alanına giren bir kararın dava konusu edilmediği, 1618 sayılı Kanun'da da idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiş; Kanunun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fikrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi

gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, 1618 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1618 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 7. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Bakırköy 5. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 04.12.2018 gün ve D. İş:2018/7638 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 7. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Bakırköy 5. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 04.12.2018 gün ve D. İş:2018/7638 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRIL-MASINA, 08.07.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ